

Azərbaycan vaksinasiyada bütün MDB ölkələrini qabaqlayır

Artıq bir neçə aydır ki, dünya koronavirus pandemiyası ilə mübarizədə yeni mərhələyə qədəm qoyub. Ötən ilin dekabrından bir çox ölkələrdə koronavirus infeksiyasına qarşı peyvəndlənmə prosesinə başlanılıb. Buna rəğmən, virus hələ də sürətlə yayılmaqdadır. Belə ki, ötən həftə dünyada koronavirusa 3,8 milyon yoluxma halı qeydə alınıb.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) həftəlik epidemioloji bülleteninə görə, qlobal miqyasda artıq beşinci həftədir COVID-19 infeksiyasına yoluxma halları artmaqda davam edir. Ötən həftə 3,8 milyondan çox yeni

yoluxma halı ilə bağlı məlumat daxil olub ki, bu da öncəki həftə ilə müqayisədə 14 faiz çoxdur.

ÜST-ün bülleteninə əsasən, ötən həftə koronavirus infeksiyası səbəbindən 64 min nəfər vəfat edib. Bu, əv-

vəlki həftənin göstəricisindən 5 faiz artıqdır. Yoluxma hallarında artım əsasən Cənub-Şərqi Asiyada (49 faiz), Qərbi-Sakit okean regionunda (32 faiz), Afrikada (22 faiz), Şimali və Cənubi Amerikada (11 faiz), həmçinin Avropada (11 faiz) müşahidə olunub. Ölüm halları isə Cənub-Şərqi Asiyada 21, Avropada 7, Qərbi-Sakit okean regionunda 7, Şərqi Aralıq dənizi bölgəsində 5, Şimali və Cənubi Amerikada 4 faiz artdığı halda, Afrikada 6 faiz azalıb.

Pandemiyanın statistikasını aparan "Worldometer" saytının məlumatına görə, indiyədək dünyada 128 milyon 822 mindən çox yoluxma aşkarlanıb və 2 milyon 816 mindən çox insan həyatını itirib, 103 milyon 951 min nəfər COVID-19 xəstəliyindən sağalıb. Müalicəsi davam edən 22 milyon 54 min nəfərdən 95 min 906 nəfərin vəziyyəti ağır qiymətləndirilir.

Əvvəli 1-ci səh.

Yeri gəlmişkən, ÜST bu ərəfədə koronavirus epidemiyasının yaranma səbəblərinə dair hesabatını açıqlayıb. Yanvarda Çinə səfər etmiş ekspert qrupunun rəylərinin də yer aldığı hesabatda epidemiyanın mənbəyinə dair ehtimallara aydınlıq gətirilib. Qeyd olunub ki, SARS-CoV-2 virusu ilkin olaraq yarasalarda yaranıb və insana birbaşa deyil, aralıq daşıyıcı olan digər heyvanlar üzərindən keçib. ÜST pandemiyasının yaranma səbəbi kimi "laboratoriya qəzası" təzisinin mümkünlük ehtimalını isə olduqca aşağı qiymətləndirib.

Rəyde virusun yarasalardan başqa bir heyvana və onlardan da insanlara keçməsi ehtimalının daha yüksək səviyyədə olduğu vurğulanıb. Aralıq daşıyıcının hansı heyvan növünün olması barədə isə elmi dairələrdə ortaq fikir yoxdur.

Daşıyıcının kimliyindən asılı olmayaraq, virus bir ildən çoxdur ki, planeti öz çənginə almaqla bərabər, yeni mutasiyalara da uğrayır. Böyük Britaniyada ortaya çıxan koronavirusun daha yüksək yoluxdurma imkanına malik olma variantı 110-dan çox ölkədə qeydə alınıb. Cənubi Afrikada tapılan ştammin coğrafiyası 58 ölkəyə qədər genişləyib. Mövcudluğu əvvəlcə Braziliya və Yaponiyada aşkar edilən virus ştammi hazırda 32 ölkədə dövr edir. Ötən gün isə İsrail Səhiyyə Nazirliyi ölkədə koronavirusun mutasiyaya uğramış yeni növünün tapıldığını açıqlayıb. Nazirlik yeni növün özünün tabeliyindəki virusologiya laboratoriyası olan "Sheba" Tibb Mərkəzində aparılan bir araşdırma ilə müəyyənləşdirildiyini bildirib.

Araşdırma ilə ötən ilin fevralından bu ilin yanvarınadək İsraildə təsbit olunan bütün COVID-19 mutasiyalarının təhlil edildiyini bildiren nazirlik yeni mutasiyaya ilk olaraq keçən ilin iyulunda bir nümunədə rast gəldiyini və ümumilikdə 181 nümunədə müşahidə edildiyini bəyan edib. Yeni mutasiyanın daha az yoluxucu olduğu və ağırlaşmaya səbəb olmadığı vurğulanıb.

Tibb mütəxəssisləri koronavirus infeksiyasının bütün ştammlarına qarşı ən effektiv qoruyucu mexanizmin vaksinasiya olduğu qənaətinə gəlmişdir. Ölkəmizdə COVID-19-a qarşı vaksinasiyaya yanvarın 18-də tibb işçilərinin peyvəndlənməsi ilə start verilib və sürətlə davam etdirilir. Hazırda vaksinasiya prosesinin 3-cü mərhələsi həyata keçirilir, artıq 550 mindən çox insan peyvənd olunub.

Martın 31-dən isə təhsil işçilərinin vaksinasiyasının ikinci mərhələsinə başlanılıb. Bu prosesin növbəti mərhələsində yaşı 50 və daha yuxarı olan pedaqoji və texniki heyətə peyvəndin ikinci dozası vurulacaq. Peyvəndin birinci dozasını qəbul etmiş şəxslərə müvafiq məntəqədə növbəti dozanın vurulması təmin ediləcək. Hər mərkəz üzrə gündə təxminən 120 nə-

Azərbaycan vaksinasiyada bütün MDB ölkələrini qabaqlayır

fərin peyvənd olunması nəzərdə tutulur.

Statistika göstərir ki, Azərbaycan peyvəndləmə səviyyəsi baxımından MDB ölkələri arasında lider mövqelərdədir. MDB ölkələrində koronavirusa qarşı peyvəndləmənin səviyyəsi barədə məlumatlara əsasən, regionda buna ilk başlayan ölkələrdən biri olan Azərbaycan həm peyvənd olunma həcminə, həm də ondan istifadə sürətinə görə əksər ölkələri qabaqlayır. Açıq mənbələrdən alınan məlumatlarda martın 26-na olan duruma görə, Azərbaycanda 518 867 nəfərin ilk doza ilə peyvənd olduğu bildirilir. Bu da əhalinin 5,2 faizini təşkil edir. Rusiyada vaksinasiya olunanların sayı 6,3 milyon nəfərdir ki, bu da əhalinin 4,3 faizini təşkil edir. Bu göstərici Belarusda 2 faizdir. Moldova, Qazaxıstan və Ukraynada isə heç 1 faiz səviyyəsinə çatmır. Qonşu Gürcüstan COVAX təşəbbüsü vasitəsilə 72 400 doza peyvənd əldə etmək imkanına malikdir, lakin bu ölkədə cəmi 5 min nəfər peyvənd olunub.

Hazırda ölkəmizdə vaksinasiya milli peyvəndləmə strategiyasına uyğun olaraq, Çindən sifariş edilmiş 4 milyon doza "CoronaVac" peyvəndi vasitəsi ilə aparılır. Yaxın günlərdə isə "AstraZeneca" vaksininin ölkəmizə gətirilməsi gözlənilir.

"AztraZeneca" şirkətinə məxsus COVID-19 vaksin dərman vasitəsinin ölkəyə idxalı ilə bağlı məsələ ötən gün İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Zaur Əliyevin GAVI (Vaksin və İmmunizasiya üzrə Qlobal Alyansı) təşkilatının kommunikasiya üzrə baş meneceri Rozi Qrivs və UNICEF-in ölkəmizdəki nümayəndəliyinin rəhbəri Edvard Karvardin ilə onlayn formatda görüşü zamanı müzakirə olunub.

Rozi Qrivs bildirib ki, Azərbaycanın epidemioloji vəziyyəti, koronavirus infeksiyası əleyhinə vaksinasiyaya başlayan ilk ölkələrdən biri olduğu və eyni zamanda ilkin mərhələdə vaksinin azlığı nəzərə alınaraq vaksinin təminatı aprel ayına nəzərdə tutulub.

Agentliyin İdarə Heyətinin sədri Z.Əliyev göstərilən arqumenti əsassız sayaraq, COVAX-la razılaşmalarda bu məsələnin qeyd olunmadığını diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, Azərbaycan COVAX platformasının "SARS-CoV-2" virusuna qarşı vaksinlərin hazırlanması təşəbbüsünü yüksək qiymətləndirən və bu əməkdaşlığa ilk qoşulan 50 ölkədən biri olub. Vaksinlərin dünya dövlətləri arasında ədalətli bölgüsü pandemiya ilə mübarizə sahəsində səmərəli əməkdaşlıq üçün vacib komponentdir: "Azər-

baycan ilk gündən Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının tövsiyələrinə uyğun fəaliyyət göstərməklə yanaşı, COVID-19-la mübarizə çərçivəsində həyata keçirilən əməkdaşlığa öz töhfəsini vermiş, COVAX platforması ilə bağlı bütün öhdəlikləri yerinə yetirmişdir. Həmçinin Azərbaycanda vaksinasiya prosesi ilə əlaqədar tələb olunan bütün infrastruktur yaradılmışdır. Buna baxmayaraq, COVAX platforması vasitəsilə ölkəmizə COVID-19 vaksin dərman vasitələrinin gətirilməsində gecikmələr müşahidə olunur".

Rozi Qrivs ilkin mərhələdə aprelin 5-də Koreyadan "AztraZeneca" şirkətinə məxsus 84 min doza COVID-19 vaksin dərman vasitəsinin Azərbaycana göndərilməsinə söyləyib: "Vaksin təqribən 5-6 gün ərzində ölkəyə gətirilməsi təmin olunacaq. Eləcə də 8 həftə ərzində Azərbaycana 218790 doza "Pfizer-BioNTech" vaksinləri ayrılacaq".

Ümumilikdə isə "AztraZeneca" şirkətinə məxsus 432 min doza COVID-19 vaksin dərman vasitəsinin mayın sonuna qədər Azərbaycana idxalı nəzərdə tutulub.

Virusun geniş yayılmasının qarşısının alınması və insanların xəstəliyin ağır gedişindən qorunması üçün ən effektiv üsul peyvənddir. Vaksinin əsas üstünlüyü odur ki, COVID-19-a yoluxan zaman xəstə reanimasiyaya düşmür, yəni ağırlaşma halları gözlemlənilir. Lakin bu o demək deyil ki, peyvənd olunanlar artıq tibbi maskadan istifadə etməməli və özünü qorunmamalıdır. Peyvənd olunan şəxs xəstə ilə təmasda olacağına, virusa yoluxması mümkündür. Ona görə də peyvənd olunanlarda arxayınçılıq yaranmamalıdır. Bununla belə, nəzərə alınmalıdır ki, yoluxma sayının və virusdan ölüm hallarının azalması, eləcə də xəstəliyi daha yüngül keçirmək üçün vaksinasiya mütləqdir.

